

5. Leefbare steden en dorpen

Maastricht, september '25

Doelenboom

De indicatoren in dit hoofdstuk relateren allemaal aan de maatschappelijke opgaven, doelstellingen en resultaten uit de doelenboom beleidskader 'Leefbare steden en dorpen' (pdf, 64 kB).

5. Maatschappelijke opgave

Inleiding

Aan de hand van indicatoren maken we zichtbaar hoe het over de lange termijn (trendmatig) gesteld is met de maatschappelijke opgaven van het beleidskader 'Leefbare Steden en Dorpen 2024-2027'. De indicatoren die reeds beschikbaar zijn, zijn hieronder per maatschappelijke opgave gepresenteerd.

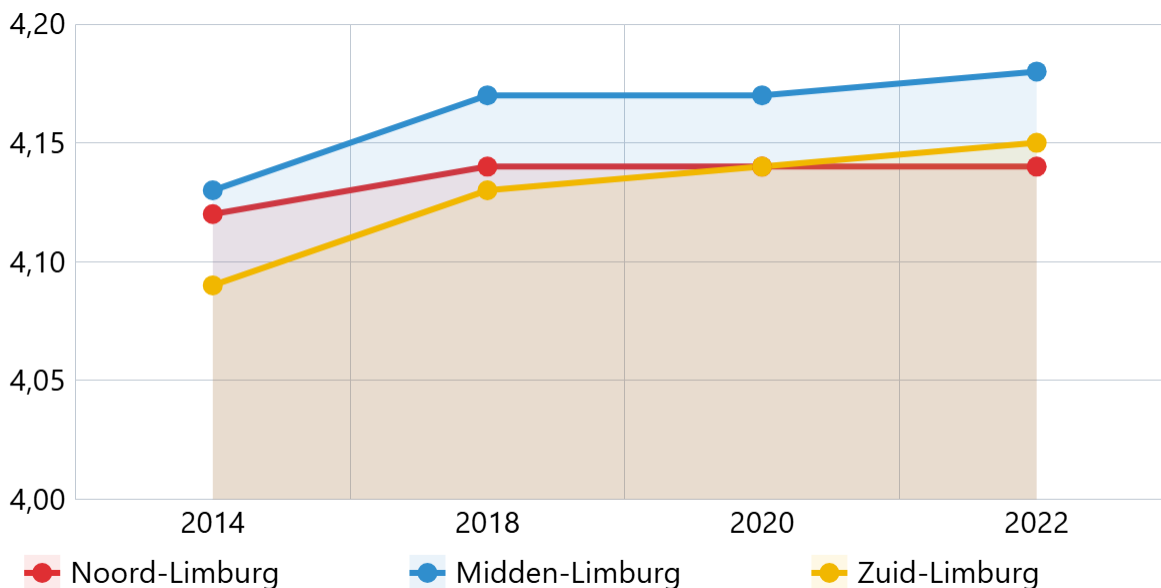
Verbetering van de leefbaarheid in Limburgse steden en dorpen (MO 10)

Ontwikkeling Leefbaarometer Score (MO_10a)

Omschrijving

De Leefbaarometer monitort de leefbaarheid in alle bewoonde wijken en buurten. Het toont de huidige leefbaarheidssituatie en de ontwikkeling ervan in de afgelopen jaren. Het instrument doet dat op basis van een groot aantal kenmerken van de woonomgeving. Deze variëren van de in een gebied gepleegde misdrijven tot de lokale geluidsbelasting. De Leefbaarometer 2024 is recent beschikbaar geworden. Deze cijfers voegen we toe aan de P&C Beleidsmonitor voorjaar 2026.

De gemiddelde Leefbaarometerscore in Noord-Limburg is de afgelopen 3 metingen gelijk gebleven. De score in Midden- en Zuid-Limburg neemt licht toe. De leefbaarheidssituatie in 2022 was in Mook en Middelaar, Voerendaal, Valkenburg a/d Geul zeer goed. In Kerkrade was die voldoende en in de overige gemeenten ruim voldoende of goed.

Bron: Leefbaarometer

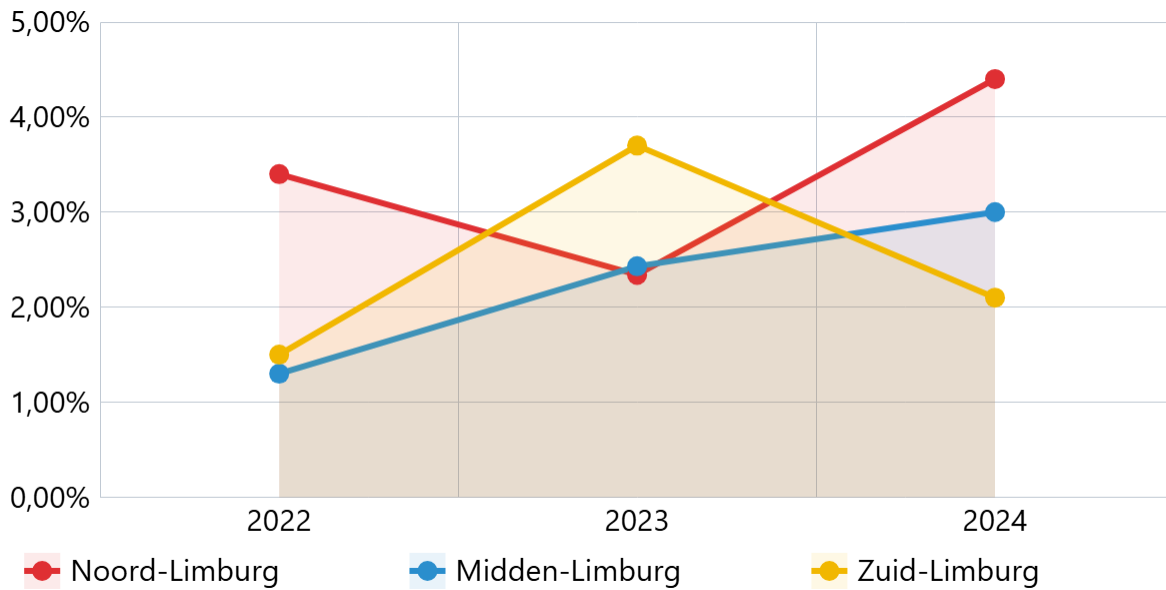
Passende woonruimte voor iedereen die in Limburg een woning zoekt (MO 11)

Ontwikkeling woningtekort (MO_11a)

Omschrijving

Het statistisch woningtekort is het verschil tussen de woningvoorraad en de gewenste woningvoorraad. Volgens de Primos-prognose van ABF Research had Limburg in 2024 een woningtekort van -2,9%. Alleen in Zeeland was het tekort lager. Landelijk was het woningtekort -4,9%. Het woningtekort nam in 2024 in Noord- en Midden-Limburg toe t.o.v. een jaar eerder. Zuid-Limburg heeft een relatief laag en dalend woningtekort.

De cijfers op regionaal niveau zijn inmiddels beschikbaar, maar nog niet verwerkt in onderstaande grafiek. Volgens Primos 2025 is het woningtekort in Limburg in 2025 -3,2%. Voor Noord-Limburg is dit -4,9%, voor Midden-Limburg -3,5% en voor Zuid-Limburg -2,4%. Voor alle regio's is het woningtekort dus toegenomen t.o.v. vorig jaar.

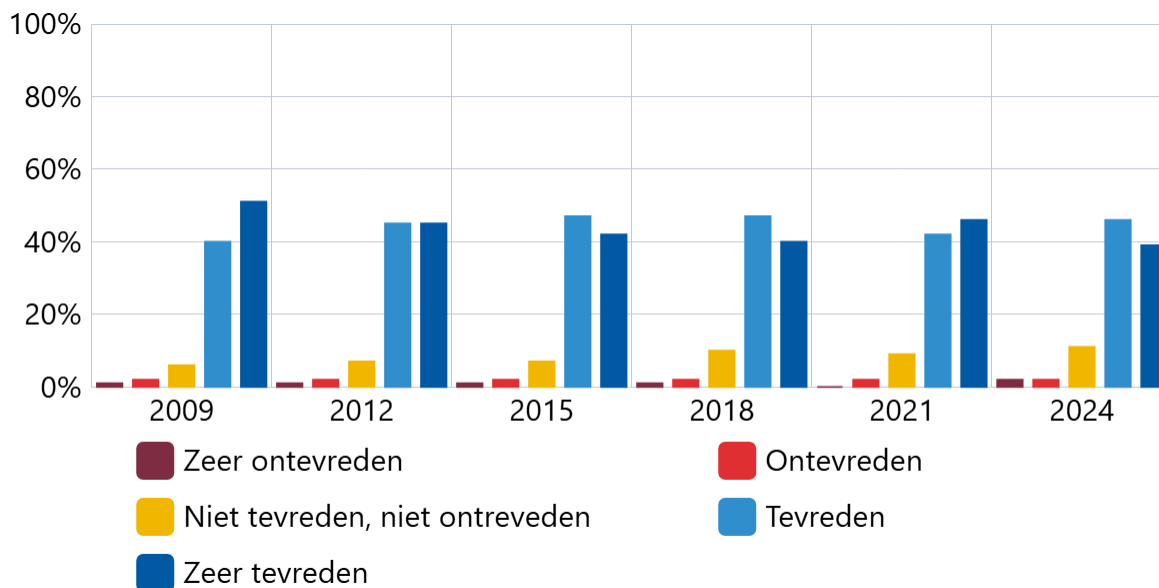

Bron: ABF Research

Ervaren tevredenheid met de woning (MO_11b)

Omschrijving

In het driejaarlijkse Woononderzoek Nederland (WoON) wordt o.a. de tevredenheid van bewoners over de eigen woning gemeten. De tevredenheid met de woning is in 2024 met name onder huurders gedaald ten opzichte van 2021. In 2024 was 92% van de eigenaar-bewoners en 67% van de huurders daarmee (zeer) tevreden. Zonder dit onderscheid was 85% van de bewoners (zeer) tevreden met zijn woning.

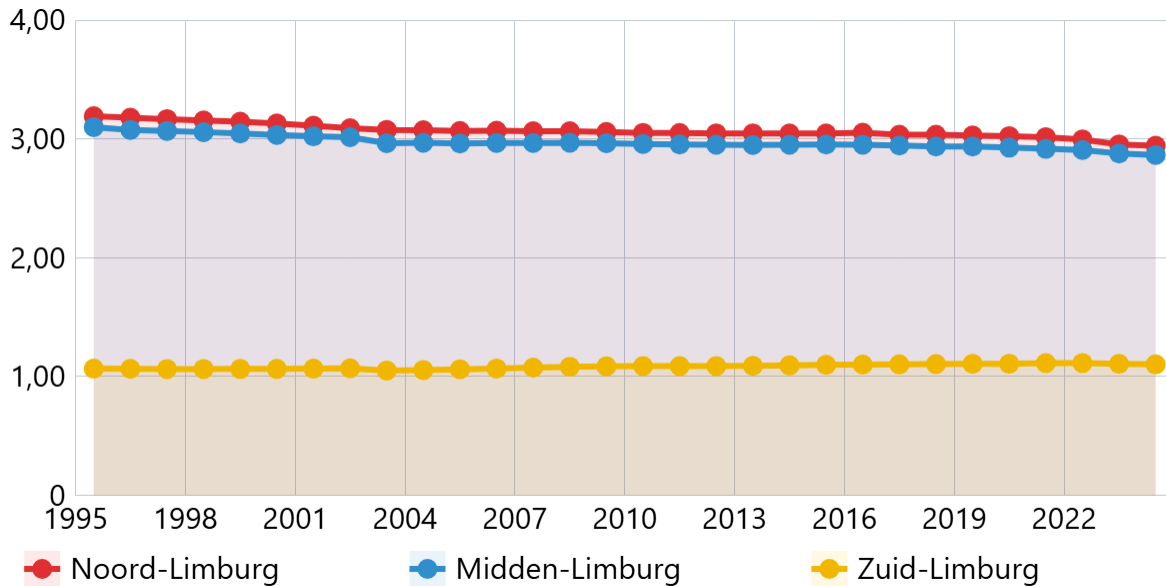
Bron: Woononderzoek Nederland - Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening (VRO)

Balans tussen het beschermen en benutten van de fysieke leefomgeving (MO 12)

Ruimte per inwoner in Limburg (MO_12d)

Omschrijving

De ruimte per inwoner is de totale oppervlakte gedeeld door het aantal inwoners. De oppervlakte bestaat uit land en water en wordt getoond in 1.000m² per inwoner. Door bevolkingsgroei neemt de beschikbare ruimte per inwoner in Noord- en Midden-Limburg iets af. In Zuid-Limburg nam de bevolking tussen 1997 en 2022 af. De ruimte per inwoner steeg daardoor licht. Gemiddeld heeft elke inwoner van Nederland 2.315 m² ruimte.

Bron: CBS Statline

5. Doelstellingen

Inleiding

Aan de hand van de genoemde indicatoren maken wij zichtbaar of we op koers liggen met het behalen van onze doelstellingen voor deze Statenperiode. De indicatoren die reeds beschikbaar zijn, zijn hieronder gepresenteerd.

In 2027 is de leefbaarheid in de fysieke openbare ruimte verbeterd, waarbij specifiek aandacht is voor de gebiedsgerichte behoeften naar veiligheid, gezondheid, welzijn, positieve sociale relaties, kansen en contact met de natuurlijke omgeving (D 39)

Leefbaarheid in de fysieke omgeving (D_39a)

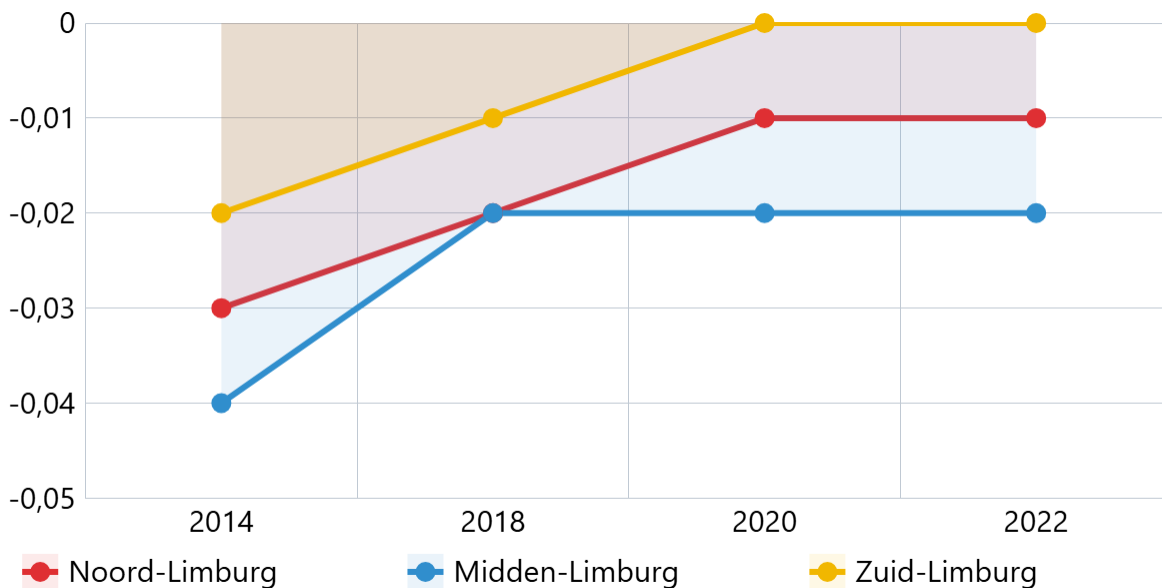
Omschrijving

De Leefbaarometer is een instrument dat tot op laag schaalniveau een inschatting geeft van de leefbaarheid. Het instrument doet dat op basis van een groot aantal kenmerken van de woonomgeving. Deze variëren van de in een gebied gepleegde misdrijven tot de lokale geluidsbelasting. De Leefbaarometer is onderverdeeld in vijf 'dimensies' waarbinnen thematisch met elkaar samenhangende indicatoren zijn gegroepeerd. De 'fysieke omgeving' is één van deze dimensies.

De Leefbaarometer kent een *totaalscore* per gebied. Daarnaast wordt de *afwijking t.o.v. het landelijk gemiddelde* getoond. Onderstaande grafiek toont in hoeverre de dimensie fysieke omgeving (bijv.

hoeveelheid groen, aanwezigheid van infrastructuur, milieukwaliteit) gemiddeld bijdraagt aan de afwijking t.o.v. het landelijk gemiddelde.

Op wijk- en buurtniveau kan de fysieke omgeving een positieve of negatieve bijdrage hebben. Op hogere schaalniveaus zijn die afwijkingen niet zichtbaar. Bezoek daarom de website [Leefbaarometer.nl](https://leefbaarometer.nl) voor kaarten en onderliggende indicatoren. De Leefbaarometer 2024 is recent beschikbaar geworden. Deze cijfers voegen we toe aan de P&C Beleidsmonitor voorjaar 2026.

Bron: Leefbaarometer

Leefbaarheid: toegang tot voorzieningen (D_39aa)

Omschrijving

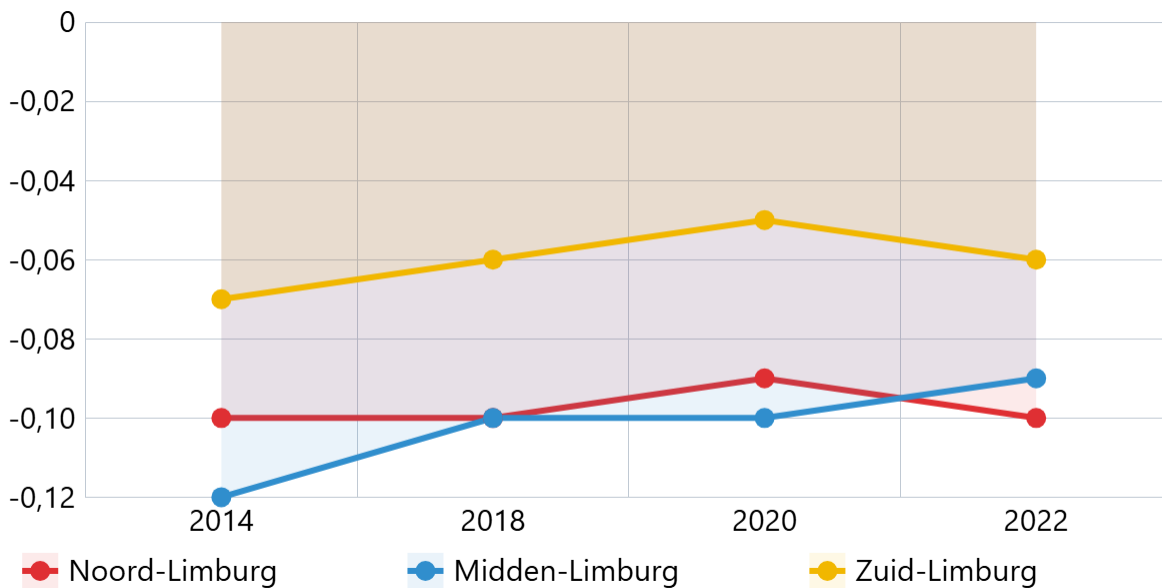
De Leefbaarometer is een instrument dat tot op laag schaalniveau een inschatting geeft van de leefbaarheid. Het instrument doet dat op basis van een groot aantal kenmerken van de woonomgeving. Deze variëren van de in een gebied gepleegde misdrijven tot de lokale geluidsbelasting. De Leefbaarometer is onderverdeeld in vijf 'dimensies' waarbinnen thematisch met elkaar samenhangende indicatoren zijn gegroepeerd. 'Voorzieningen' is één van deze dimensies.

De Leefbaarometer kent een totaalscore per gebied. Daarnaast wordt de afwijking t.o.v. het landelijk gemiddelde getoond. Onderstaande grafiek toont in hoeverre de dimensie voorzieningen (bijv. nabijheid onderwijs, horeca en zorg) gemiddeld bijdraagt aan de afwijking t.o.v. het landelijk gemiddelde.

Met name in de steden levert deze dimensie een positieve bijdrage aan de leefbaarheid. Op wijk- en buurtniveau kunnen voorzieningen een positieve of negatieve bijdrage hebben. Bezoek de website

Leefbaarometer.nl voor kaarten en onderliggende indicatoren. De Leefbaarometer 2024 is recent beschikbaar geworden. Deze cijfers voegen we toe aan de P&C Beleidsmonitor voorjaar 2026.

Statistieken

Bron: Leefbaarometer

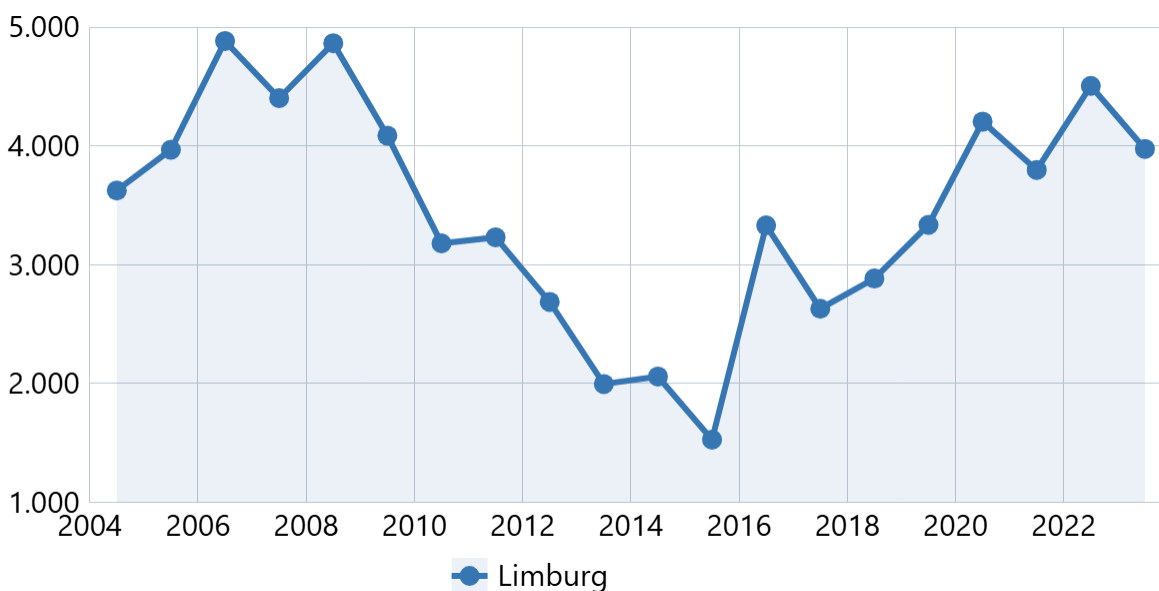
In 2027 is het woningaanbod ten opzichte van 2023 verbeterd door de beschikbaarheid van meer (betaalbare) woningen. In 2027 zijn 17.500 woningen uit de Woondeal gerealiseerd (D 40)

Aantal bruto toegevoegde woningen (D_40a)

Omschrijving

In 2023 werden in Limburg bruto 3.974 woningen aan de woningvoorraad toegevoegd (exclusief onttrekkingen). Bijna de helft van de woningen werd in Zuid-Limburg gerealiseerd. Midden- en Noord-Limburg realiseerden elk ongeveer een kwart van de woningen. In de Woondeal is afgesproken om in de periode 2022-2024 16.561 woningen te bouwen. Na twee jaar is ruim de helft hiervan gerealiseerd. De cijfers over 2024 worden in de Woonmonitor 2025 gepubliceerd en opgenomen in de P&C Beleidsmonitor voorjaar 2026.

Deze cijfers zijn gebaseerd op de registratie van realisaties in de plancapaciteitsmonitor door gemeenten. De cijfers wijken af van de mutaties woningvoorraad van het CBS. Zie paragraaf 5.5 van de Woonmonitor 2024 voor een uitleg.

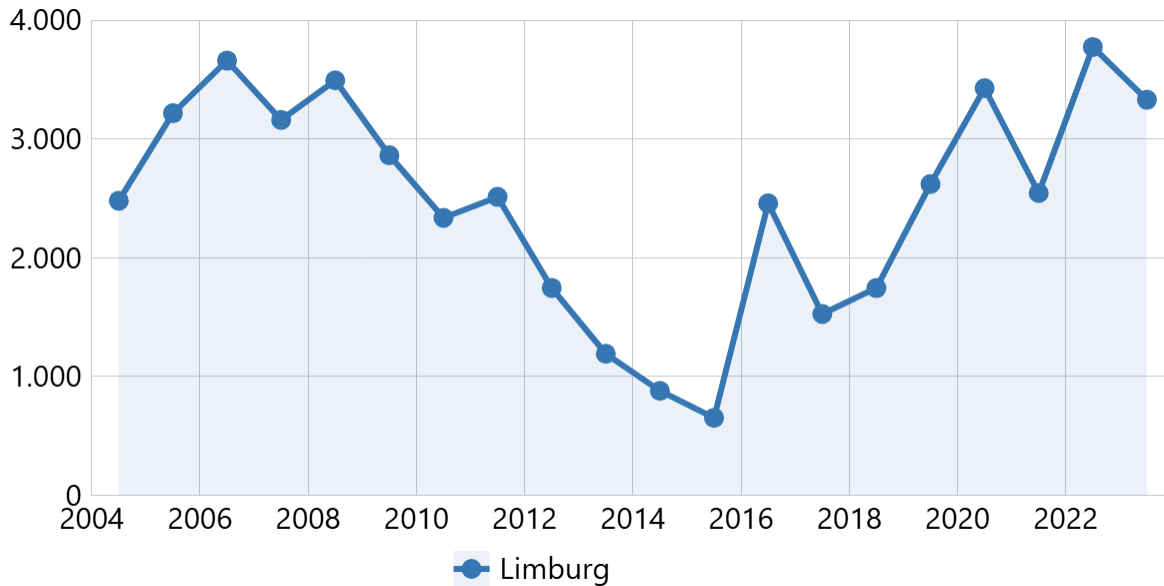

Bron: Etil Research Group - Plan Capaciteitsmonitor

Aantal netto toegevoegde woningen (D_40b)

Omschrijving

In 2023 werden 645 woningen door sloop, verbouwing en functiewijziging aan de woningvoorraad onttrokken. Netto nam de woningvoorraad in Limburg dat jaar met 3.329 woningen toe. De cijfers over 2024 worden in de Woonmonitor 2025 gepubliceerd en opgenomen in de P&C Beleidsmonitor voorjaar 2026.

Bron: Etıl Research Group - Plancapaciteitsmonitor

In 2027 past het woningaanbod bij de woningbehoefte zoals onderschreven in de Limburgse Woondeal (D 41)

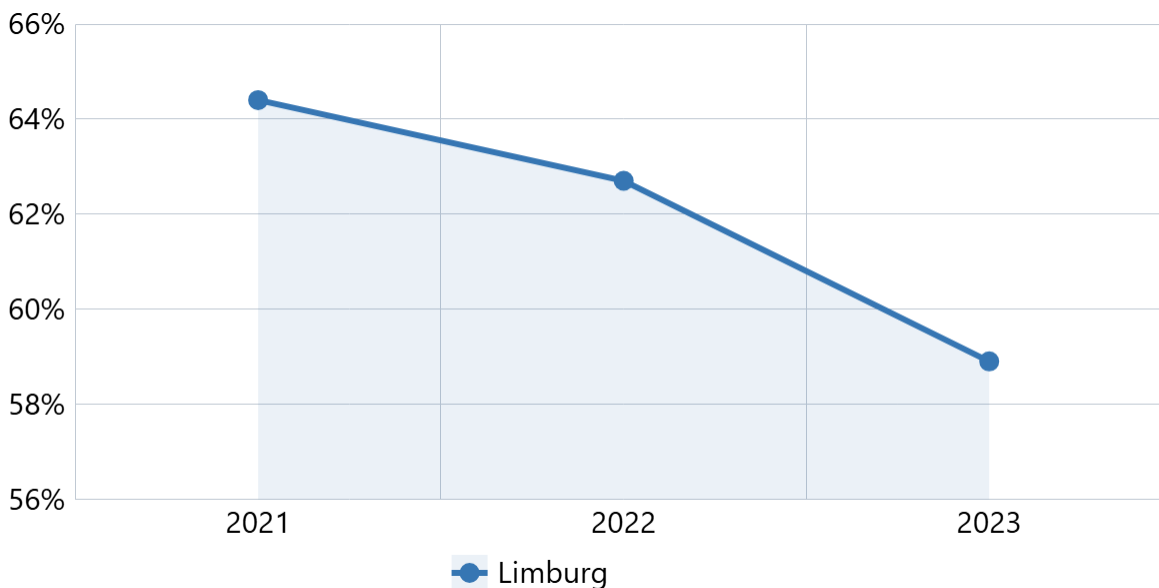
Aandeel gerealiseerde betaalbare woningen t.o.v. het totaal aantal gerealiseerde woningen (D_41a)

Omschrijving

Sociale huurwoningen vallen onder het betaalbare segment. Daarnaast zijn huurwoningen vanaf de sociale huurgrens tot €1.000 per maand betaalbaar. Koopwoningen onder €355.000 vallen ook onder het betaalbare segment.

In 2023 werd 61% van de bruto-toevoegingen in Limburg in het betaalbare segment gerealiseerd. Dat is iets onder het streefpercentage van 64%. In 2022-2023 werd een aandeel van 58% in het betaalbare segment gerealiseerd. In Noord- en Midden-Limburg was dat 45% en in Zuid-Limburg 72%. De cijfers over 2024 worden in de Woonmonitor 2025 gepubliceerd en opgenomen in de P&C Beleidsmonitor voorjaar 2026.

Statistieken

Bron: Etil Research Group - Plan Capaciteitsmonitor

5. Resultaten

Inleiding

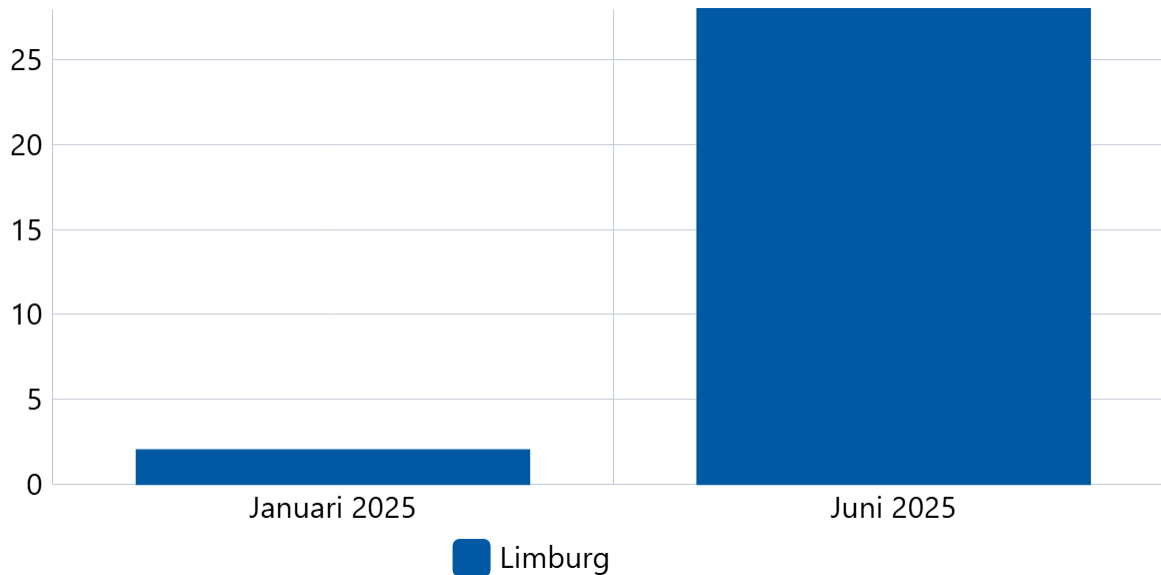
Aan de hand van indicatoren maken wij zichtbaar of of we als Provincie de resultaten, zoals afgesproken in dit beleidskader, behalen. De indicatoren die reeds beschikbaar zijn, zijn hieronder gepresenteerd.

Tussen 2023-2027 zijn er vanuit de Provincie minstens 100 inwonersinitiatieven ondersteund welke een positieve bijdrage leveren aan de leefbaarheid in de wijk (R 118)

Aantal door Provincie gefinancierde inwonersinitiatieven uit het leefbaarheidsfonds (schaalniveau A) (R_118a)

Omschrijving

We hebben 28 subsidies toegekend voor *sociale* en *fysieke* initiatieven (peildatum 19 mei 2025). De periode waarbinnen dit aantal subsidies is verleend is ongeveer 7 maanden. Aangezien de regeling een totale looptijd heeft van circa 26 maanden liggen we op schema om de doelstelling van 100 verleende subsidies te halen.

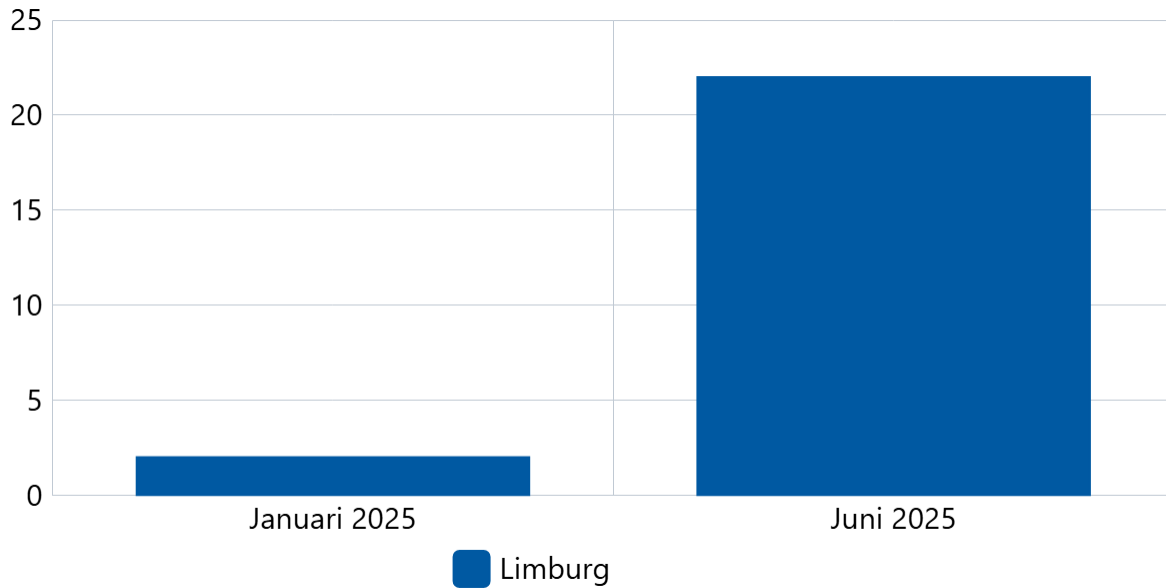
Bron: Provincie Limburg

Tussen 2023-2027 zijn er vanuit de Provincie minstens 10 initiatieven voor gemeenschapsvoorzieningen en/of ontmoetingsplekken ondersteund welke een positieve bijdrage leveren aan de leefbaarheid in de wijk (R_119)

Aantal door Provincie ge(co)financierde leefbaarheidsinitiatieven van verenigingen, stichtingen of een gemeenschap uit het leefbaarheidsfonds voor gemeenschapsinitiatieven of ontmoetingsplekken (Schaalniveau B) (R_119a)

Omschrijving

We hebben in totaal 22 subsidies toegekend voor *sociale* en *fysieke* initiatieven (peildatum 19 mei 2025). Met dit cijfer is de doelstelling van 20 verleende subsidies al gehaald.

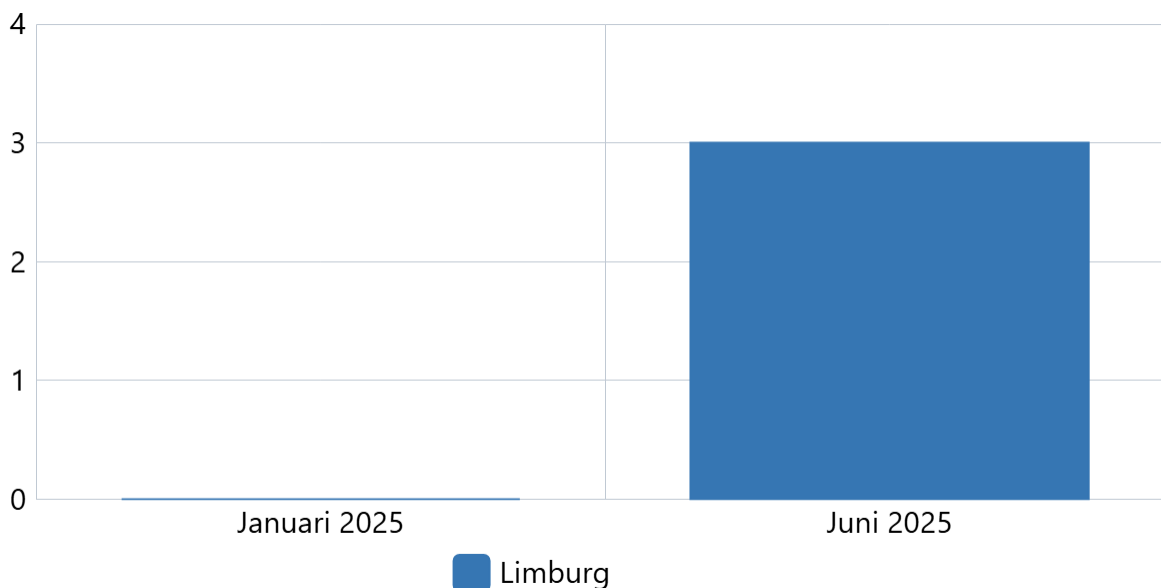
Bron: Provincie Limburg

Tussen 2023-2027 is er vanuit het leefbaarheidsfonds minstens bijgedragen aan minstens 10 leefbaarheidsdeals, welke een positieve bijdrage leveren aan de leefbaarheid in de wijk (R 120)

Aantal door de Provincie ge(co)financierde gebiedsgerichte aanpakken binnen de kaders van het leefbaarheidsfonds (Schaalniveau C) (R_120a)

Omschrijving

We hebben 3 Leefbaarheidsakkoorden met gemeenten gesloten (peildatum 19 mei 2025). Hiermee liggen we goed op schema om de doelstelling van 10 Leefbaarheidsakkoorden te halen. Op basis van de lopende contacten met diverse gemeenten verwachten we overigens dat het uiteindelijke aantal aanzienlijk hoger uit zal vallen.

Bron: Provincie Limburg

Tussen 2023-2027 draagt de Provincie bij aan een effectieve samenwerking met gemeenten, marktpartijen, woningcorporaties en het Rijk om woningen uit de Woondeal Limburg te realiseren (R 121)

Omschrijving van de samenwerking (R_121a)

Als provinciale organisatie bouwen we geen woningen. De provinciale rol is ondersteuner, procesmanager, partner. Wij brengen stakeholders bij elkaar via de Woonkeuken (2x per jaar), via de Woonkamer (ambtelijke corporatie en gemeenten, 4x per jaar), via Provinciale Versnellingstafels (2x per jaar), regionale versnellingstafels (4x per jaar), de klankbordgroep marktpartijen (provincie en markt, 8x per jaar) en het kernteam Woondeal (ambtelijk provincie, regiogemeenten en regiocorporaties 12x per jaar). Daarnaast bieden we met het Versnellingsmenu een breed palet aan momenten om beter met elkaar samen te werken, zoals via het Woonlab Limburg. Formele besluiten worden genomen via het bestuurlijke overleg Fysieke Leefomgeving Limburg en de regionale bestuurlijke overleggen.

In 2024 hebben alle woonregio's (3) onder coördinatie van de Provincie een Woonzorgvisie vastgesteld (R 122)

Aantal woonregio's dat een door de Provincie gecoördineerde woonzorgvisie heeft vastgesteld (R_122a)

Omschrijving

In 2025 worden door de Provincie regionale woonzorgtafels ingericht en wordt de inhoudelijke afstemming van woonzorgvisies (gerelateerd aan de woningbouwprogrammeringen) verder opgepakt. De verplichting

om een door de Provincie gecoördineerde woonzorgvisie vast te stellen is in het wetsvoorstel Wet Versterking regie volkshuisvesting vervallen.

Bron: Provincie Limburg

Gebied	Februari 2025	Juni 2025
Limburg	0	0

In 2025 is de Woondeal Limburg verrijkt met afspraken over de huisvesting van aandachtsgroepen (R 123)

Aanwezigheid van specifieke, meetbare afspraken over de huisvesting van aandachtsgroepen in het kader van de Woondeal Limburg (R_123a)

Het afsprakenkader ouderenhuisvesting zou tijdens het BO Woondeal op 23-6-2025 door de Minister vastgesteld worden, maar is niet aan bod gekomen.

In 2026 geeft het provinciale Volkshuisvestingsprogramma duidelijkheid over de provinciale opgave (R 124)

Vastgesteld provinciaal Volkshuisvestingsprogramma (met duidelijke kwantitatieve en kwalitatieve doelstellingen over prijsklassen en aandachtsgroepen voor de provinciale opgave) (R_124a)

Het provinciaal Volkshuisvestingsprogramma wordt in 2025 aanbesteed en in 2026 opgesteld.

In 2027 hebben we samen met de gemeenten concrete invulling gegeven aan de ambities uit het LABO (R 125)

Aantal ontwikkelde projecten of programma's die voortvloeien uit het LABO, in samenwerking met gemeenten (R_125a)

Provincie Limburg en de Limburgse gemeenten Heerlen, Maastricht, Roermond, Sittard-Geleen, Weert en Venlo hebben samen de propositie 'Limburg Centraal' geschreven: de ontwikkeling van één grootschalige woningbouwlocatie, gevormd door de ontwikkeling van de omgeving nabij de zes intercitystations. Limburg Centraal is een zelfstandig programma van de provincie en de 6 gemeenten. Dit loopt. In augustus krijgen we formeel te horen dat Rijk ons niet gaat aanwijzen als grootschalige locatie. De gemeenten en provincie willen wel samen door. Hoe wordt later dit jaar duidelijk.

'Straatje Erbij' is een initiatief om kleinschalige woningbouwprojecten aan de randen van dorpen en steden te bevorderen. Straatje erbij is afgerond met het rapport dat op 18 april door GS is vastgesteld. We gaan niet apart de 'straatjes erbij' projecten ondersteunen. Het is aan gemeenten om zelf een 'masterplan'

op te stellen en of een omgevingsplan in te dienen. Wat we wel doen is via de POVI duidelijkheid geven over 'verwevingszones': zones waar een straatje erbij denkbaar is.